

Hegedüs András :	Ami a szívünkben van ...
Végh Ernő :	...A nyomorúság idején ...
Andor I. Angyalka :	Lénárt Alice.
Hajdú József :	Kosztolányi Dezső emlékezete.
Erdei Ferenc :	A vádlott. (Vers)
Valády Anna :	A női hivatásról.
Gyóry József :	Nyár végén (Vers).
Hegedüs András :	Az árvák földje üzen ...
Balla Lajos : }	Pataki diák fogságban.
Sinóros L. : }	
Orosz Imre : }	
Kormos Géza :	„Omnes Eodem Cogimur.“
Németh Márta : }	Fiúszemmel — leányszemmel.
Diner György : }	
Dr. Kis Zoltán :	A hit útján ...
— — :	Hireink.
Kiadóhivatal :	Kedves Olvasóink! (Lásd címdal belső oldalán.)

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15.-én.
Előfizetési ára: Egy évre 10 Ft, félévre 5 Ft. Egyes szám ára 1 forint.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

Kedves Olvasóink!

A 62 éves Ifjúsági Közlöny kopogtat a megértő szívek ajtaján. Háborúból jön s kifosztottan, szegényen segítséget kér, hogy ujrakezdjen és tovább szolgálhasson. Azokhoz fordul, akik vele együtt Isten kegyelméből túléltek a nagy pusztulást. A régi barátoktól kér, akikkel az öreg Alma Mater padjai között örök hűséget fogadtak egymásnak. Nem lesz hálátlan, mert a szellemi világ kincsével és egy-egy kedves emlék felidézésével fogja nap-sugarassá tenni barátai és segítői gondoktól, szomorúságtól amúgy is megterhelt életét.

Abban reménykedve, hogy az áldozatkész szívek megakadályozzák Ifjúsági Közlönyünk kényszerű elnémulását, szeretettel köszöntjük Kedves Olvasóinkat. Kiadóhivatal.

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny munkatársai:

Felelős szerkesztő:

Hegedüs András

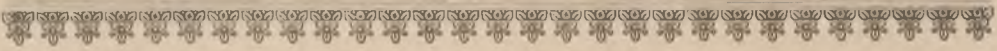
IV. é. th.

Társszerkesztők:

Benkő György V. é. th., Erdel Ferenc VIII. o. t., Orosz Imre V. tan. növ.

Hírvonatvezető:

Diner György VIII. o. t.

Ami a szívünkben van...

Hazánk földjén is végigviharzott háború óta az Ifjúsági Közlöny csak egyszer jelenhetett meg. 1945 márciusától a pataki diák nem tudta ráönteni Ifjúsági Közlönyének lapjaira lelkét, gondolatát, eszményét, érzését. Csak hallgatott eddig a pataki diák, de nem némult meg. Csak lapja nem volt, ahol írhatott, de eszménye, hite, látása volt és van, amit megőrizni és hirdetni akar.

1946 novemberében nemcsak ezt a lapot indítom és küldöm el Hozzátok, de útrabocsátok vele egy szívet, az én szívemet. Nem mondom, hogy minden pataki diákszív ilyen, mert százszor nemesebbek és tisztábbak vannak tőle, de nagyon sok szívben ugyanaz az érzés hevit, ugyanaz a sirás bujkál, ugyanaz a fájdalom ég és ugyanaz a remény él. Hajolj e sorok fölé és olvass a pataki diákok szívéből...

Van ebben a szívben nagyon sok emlék. Jártunk a Felvidéken, Erdélyben, Délvidéken és most vesszük észre, hogy mennyi emléket szedtünk össze. Jó, hogy összeszedtük, mert akkor még emlékeink sem lennének. Emlék Kassa a Rákóczi testére boruló templommal együtt. Emlék Pozsony, királyaink koronázó és temetkezési helye. Emlék a nagy hegyeken zúgó erdők lövében síró nép. Emlék kincses Kolozsvár multja minden szépségével. Emlék Arad, magyar végzetünket, fájdalomunkat hirdető vértanuk sírjával. Emlék az a hely, ahol zúg az a négy folyó. Emlék az a nép, amely Csaba királyfi óta csak sírni tudott igazán, de örülni nem. Emlék ott délen, magyarvértől termékeny földön susogó, hajladozó búzatenger. Simogasd meg, csókold meg velünk együtt ezeket az emlékeket.

S van ebben a szívben nagyon sok fájdalom. Ezer év minden szenvedese, multunknak, jelenünknek, jövődönknek siratása bennünk patakzik és minket éget. Mintha ennek a magyar népnek valamikor, amikor még nem is létezett, talán e földre jött előt, gyászos násza lett volna a fájdalommal, mert azóta nem tud menekülni tőle. Nem azért sírunk, hogy mi sohasem kaptunk, vagy üres, nincstelen kezűek vagyunk, hanem azért, hogy mi a sokat mindig a fájdalomból kapjuk. Mások örömből, kincsből, dicsőségből, területből, mi fájdalomból. Fájdalom a vesztésünk: magyar vérnek, magyar földnek vesztése. Fájdalom a mieink fogsága, otthontalansága, hazátlansága. Fájdalom a lenézetetésünk, idegenek kénye-kezdvére dobatottságunk... Segíts hozni ezt a nagy fájdalmat...

Aztán van ebben a szívben nagyon sok aggodás. Aggódunk, hogy a háború tüzeiből kikerült nép elpusztul a béke idején. Aggódunk, hogy nemzetünk felemészti megmaradt kevés erejét pártok szörnyű harcában. Aggódunk az ifjúságért, a jövődöért: vajjon merre akarja, hogy vezessen az útja!? Aggódunk, hogy az ellentétek két részre szakítják ezt a népet. Hogy ez a kicsi megmaradt törzs két országra oszlik: a proletárokéra és polgárokéra. Aggódunk, hogy a tömbben élő magyarság lelkében is mássá lesz, mint a szétszórtságban élő... Segíts nekünk, hogy aggodalmunk kevesbedjék!...

S mégis legtöbb van ebben a szívben az élniakarásból. Abból a tudatból, hogy mi nem akarunk a halál felé menni! Még hallani sem akarunk arról, hogy mi egy kiöregedett nép alkonyodó, lenyugvó napja vagyunk! Élni akarunk! S ennek az élniakarásnak az alapja a hit, lángragyújtója a reménység és kiapadhatatlan forrása a szeretet. Több munkánk, nagyobb odaadásunk, sűrűbb verítékhullásunk közben bennünk kong, harsonázik a reménység harangja: nem lesz így mindig! Lesz idő, amikor másképp lesz újra! Kevesebb lesz az emlékünk és több lesz visszakapott jussunk nyomán a tapasztalható, érzékelhető valóságunk. Népiünk egén a fájdalom borúját megtöri az öröm szivárványa: tömegsír, temetés, halottak nézésére szokott szemünk előtt újjongva vonul el új idők himnuszát éneklő magyar jövődösereg. Gazdagok és szegények kézfogásán semmivé válik az aggodalmunk és minden pesszimizmusunk. Fogy az emlékünk, a fájdalomunk, aggodalmunk, hogy növekedjék az élniakarásunk.

Azért indulunk el Ifjúsági Közlönyünkkel, hogy mi, pataki diákok, ennek a népnek a jövődöjét tartó egyik erős oszlop, halott reménység idején hitet tegyünk a mi élniakarásunkról!

Imádkozzatok értünk és segítsetek nekünk.

Hegedüs András

...A nyomorúság idején...:

Hívj segítségül engem a nyomorúság idején
és megszabadítlak téged és te dicsőítsz
engem. (50 zolt. 15 v.)

Keresztyén Testvéreim!

Ki az közülünk, aki ne ismerné a nyomorúságot? Hatalmas sereg vonul az oltárokig és bizonyoságot tesz arról, hogy életük nyomorúságos élet. Hiányzik az édesapa. Nincs meg a mindennapi kenyér. Urrá lettek a bűnök.

I.

Az ember a nyomorúság idején megoldást keres. Mert kenyér nélkül nem lehet senki. Még az sem, aki tévedett, vagy vétkezett. Aztán a bűnnel is szembe kell egyszer nézni, mert egyre jobban érzi az ember, hogy tehetetlenné, élőhalottá lesz. A nagy nyomorúság az, hogy bíztál a földedbe, és elvették. Bíztál emberekbe és megcsaltak. Bíztál erős karodba és most reszket a karod. Bíztál nagy hitedbe és megtépzta a bűn. Nem

hívtuk az Urat segítségül. És sír megnyillott, sír bezárult. A bűn, a Sátán szedte áldozatait. Pusztult a magyar élet. Most nekünk nem jóakarátú emberekre van szükség, nem jó szomszédokra, hanem a szabadító Istenre. Rajtunk csak Ő segíthet.

Hívj segítségül Engem. Hisz mindent megpróbáltál már. Baj van. Megtört a reménységed. A hited is meglankadt. Miért gyötröd magad? Próbálj meg Engem és hívj segítségül.

Addig nincs jogod panaszkodni, míg nem hívtad az Urat segítségül. Ne mutogassuk sebeinket, ne kiáltuk szét panaszunkat, amíg nem Őt hívjuk segítségül.

II.

És Ő megszabadít. Látjuk-é, hogy a nyomorúság a bűn büntetése rajtunk? Érzed-é, hogy a te bűnöd közelebb vitte ezt a népet a nyomorúsághoz? A bűnnel kell leszámolni, mert az ember csak áldozat. A bűnt kell számúzni és nem az embert. És a bűnből való szabadulás lehetséges, mert a Golgotán legyőzetett a mi ős ellenségünk a Sátán. A mi Megváltónk győzedelmes Úr. Nekünk Reá kell bízni életünket. Minden baj és nyomorúság Reá utal. Minnél nagyobb a nyomorúság, annál inkább Hozzá vagyunk kötve. Lásd már be, hogy nem jó helyen zörgettél, hogy nem jó helyre kiáltottál, mert addig nincs szabadulás.

Láttál már vízben fuldokló embert, hogy megragadja a feléje dobott mentőkötelet? Miért nem ragadod meg a hozzád lehajló mentőkezet, a Krisztus kezét? El akarsz veszni?

Vigyázzunk. Még nem viharzott el. Az Isten haragja el nem múlt és keze még felemelve van (Ézsaiás 9:21). Ha Édesanyád van, minek neked akkor mostoha. Ha szabadító Istened van, akkor miért hívsz te mást segítségül? Akiket a Fiú megszabadít, azok valósággal szabadok lesznek.

III.

... És te dicsőítesz Engem. Életünk célja nem lehet más, mint az Ő dicsőítése. Dicsőíteni Őt szabadításáért, megtartásáért. A dicsőítés szülőanyja a hálaadás. Belőlünk kiveszett a hála. Sírunk, panaszkodunk, mutogatjuk sebeinket, a lerombolt városokat és falvakat, a megduzzadt temetőket és azzal nem számolunk, hogy mi maradt meg. Igen, nekünk dicsőítenünk kell Őt. Nékünk hálát kell adni, mert nem pusztított el bennünket, mert nem törölt le a történelem szinpadáról, mert még tart a kegyelmi idő.

Beh régen vérezel szegény magyar! Beh régen mar bűnöd átka! Meddig még?

Hívjuk az Urat segítségül. Ő megszabadít és mi dicsőítjük Őt.

Ámen.

Végh Ernő IV. é. theologus.

Dr. Mátyás Ernő az ősz folyamán „Újszövetségi Kijelentéstörténet“ című és Református Egyházunk Paróchiális Könyvtárában megjelent könyvének folytatásaképpen megjelent „Péter és Jakab evangéliuma“ című körülbelül négy ívnyi terjedelmű munkáját. Ára az összeg előzetes beküldésével 4 forint + 60 fill. portó. Megrendelhető a szerző címén (Sárospatak, Kazinczy utca 24. sz.)

LÉNÁRT ALICE

Mikor először találkoztam Veled, Te kedves elköltözött osztálytárs, — kis, elsős, gyámoltalan gyermekek voltunk mindketten, kiket az Édesanyánk elhozott beiratni az Alma Mater kötelékébe. — Te hófehér cipőben, rakottszoknyás csíkos matrózzruhában, maslival a hajadban, ott álltál félénken, ijedt szemekkel Édesanyád mellett s látszott, hogy minden pillanatban szeretnél megszökni a tanítóbácsik kutató szeme elől. Én távolabb álltam szintén Édesanyám mellett és a kis gyermek kíváncsiságával bámultalak. Sok kérdés felmerült bennem; ki lehet ez, honnan jött, hanyadikba járhat? Így külsőre, már akkor is ismeretlenül megszerettelek.

Aztán elindultunk az élet már egy kicsit komolyabb iskoláján. Az első tanítási napon hárman találkoztunk az osztályban, de Te már nem voltál egészen ismeretlen az én számomra és azt hiszem, én sem Neked. Öröm és meglepetés is volt ez számunkra. Mindhárman szeretettel, de mi ketten már nem ismeretlenül közeledtünk egymáshoz.

Aztán lassan teltek az évek. Néha egy kis civakodás megbolygatta azt a harmóniát, ami hármunk között volt. Hét éven keresztül mindig hárman voltunk, jóban, rosszban együtt. Hogy tervezgettük már évekkel ezelőtt, hogy hogyan fogunk érettségizni és hogy hogyan fogunk kinézni mint nyolcadikos nagy leányok. De a jó Isten másképp határozott. Te, Alice még csak meg sem kezdhettél velünk az utolsó évet, hogy az eddigi küzdelmekre rátedd a koronát és kilépj az életbe.

Az év szeptemberében is visszajöttünk, hogy boldogan köszöntsük egymást az új iskolai év kezdetén. De ez a köszöntés búcsúvá vált. A harmadik tanítási napon búcsúztunk Tőled Alice, ki örökre itthagytál bennünket, úgy, hogy még be sem töltötted a 18-ik évedet. Fáj ez nekünk, de nem tudjuk, miért akarta így az Isten. És mi úgy érezzük, hogy csak a tested távozott el, de a lelked még most is s talán örökre velünk marad.

Andor Ilona Angyalka VIII. o. t.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ EMLÉKEZETE

Tíz évvel ezelőtt, 1936. nov. 3-án jegyezte el magát örökre a halállal Kosztolányi Dezső. 51 esztendeig készült erre a nagy találkozárra. Minden gondolatata a halált, a végső perc rettenetes mivoltát vetíti elének munkáin keresztül és talán az élet önző bosszúja, azért róttá rá azt a kegyetlen és hosszú szenvedést, melyben utolsó heteit eltöltötte, mert *a halál költője volt.*

* *

Tisztelte, nagyrabecsülte a halált s talán azért tudott olyan egyszerű lenni. Az életet, az embereket nem tudja megérteni. Tapasztalatai szomorú igazságokra vezeték és nem esoda, ha elkeseredve így kiált fel:

„Beh jó nékem, hogy nem kell élni.“ Tudja, hogy színészkedni kell az életben és ez a tudat az ő egyszerű élettérfogását nagyon bántja.

Ó, én tudom, hogy minden rózsza festett és nem igazat tesz, aki örül.

Barátait is azok közül választja, akik az élet minden területén egyszerűt igyekeztek alkotni. De a nyelve is ilyen könnyed, érthető. Mindenki megértheti, amit mondani akar — ez az egyszerűsége mellett tanuskodik s mindenki gyönyörködhetik benne, mert minden írásban van valami, ami az egyszerűt örök emlékké teszi — ez művész mivoltára val. Kosztolányi *egyszerűen művészi és művészien egyszerű költő.*

Igazi magyar ember volt. Mindig éber szemmel örködött a magyar nyelv tisztasága felett. Tudta, hogy jó úton halad és mindig megvetéssel írt azokról, akik megakarták „reformálni“ a nyelvet. A reformátorokat különösen nem szerette. Bármikor síkra szállt a tiszta, igazi magyarságért. Váltig hirdette: „A nemzet akkor hal meg igazán, ha feladja nyelvét, nem akkor, amikor a határát adja fel. A határokat vissza lehet szerezni, a nyelvet soha.“ Költészetével megmutatta, hogy nem csak nehéz a magyar nyelv, hanem szép is.

Sohasem politizált. Ezt kivetnivalónak találta a költészetből. A magyar nép költője akart lenni abban a nemes értelemben, hogy boldogan segítsen felépíteni egy szebb magyar jövőt. Bátorít, vigasztal, bizakodik. Hisz a magyarságban.

Gangesz sem oly szent, mint a Duna tája,
hol él a régi, fáradt hősi faj,
s csodát teremt és megrepedt szívéből
még-még kiszakad egy-egy ősi jaj.
Áldott legyen az, aki átkozott itt
s gúny és tövis nő pora felett
amerre jártak ők, ott a titok volt
és a Kelet, a szászor szent Kelet.

S a magyarság is hisz benne.

Hisszük és hirdetjük — mi, fiatal Ádámok, akik már új korok ormára küzdöttük fel magunkat — hogy a sokszor elhangzott ige: „Nyelvében él nemzet“ drága igazság számunkra. Ezért az igazságért kell harcolnunk, hogy arany jelent és arany jövőt építhessünk!

Emlékezzünk Kosztolányi Dezsőre . . .

Tanuljuk meg tőle, hogy nagy szavak nélkül, szürkén is lehet valaki szeretőszívű ember, kedves barát, jó hazafi. Szeressük anyanyelvünket, védjük, ápoljuk minden idegentől. Álljon előttünk mindig példaképen s valahányszor, ha róla hallunk beszélgetni, jusson eszünkben egy elgondolkozó, egyszerű magyar ember, aki kimondhatatlanul szerette Magyarországot. —

Hajdú József VII. o. t.

A gimnáziumban rohamosan szaporodnak a lánytanulók. Az 1942—43-as tanévben 27-en voltak, ezzel szemben az idén 70 beiratkozott leánytanulója van. Az igazgatóság annyiban igyekszik segítségükre lenni, hogy a Rác házban külön kis lányinternátust szervezett.

A VÁDLOTT.

Ki elbukott a nagy tusában
Bírái előtt összetörve áll,
Meggyalázottan, rongyban, vérben,
Mégis bátran és keményen
Végső ítéletre vár.

Testének ezer vérző sebe
Fájón, hasítón felsajog,
Lelkében a mult átka, szennye,
Csalódása, kínja, könnye
Elmébontón kavarog.

A feszült, gyilkos néma csendből
A vádlott egyszer csak felriad.
„Felelj“ — szól a bíró keményen,
Gőgösen és kevélyen
„Felelj, mondd el ki vagy ?

Megesufojtad az igazságot,
Gyilkos kezedhez embervér tapad,
Lázadó voltál, védőd nincsen
Ki e vádtól mentesítsen,
Nos, hát véd meg magad!!!“

A végső szavak elröpültek.
A teremben mély döbbenet honol,
Megrendül a szív és a lélek
S szólhat bármily szörnyű ítélet;
A vádlottra ránevet az élet
S rásugároz az isteni mosoly.

Erdei Ferenc VIII. o. l.

S a vádlott testében megre meg,
De két bus, sötét szeme felragyog.
Feled vért, jajt, gyötrelmet. kint,
Vádlóira bátran tekint,
S szól: „En Magyar Pál vagyok.

Küzdöttem foggal, tiz körömmel
Sötét, mostoha éjjelen,
Hogy ne vonszoljam feszületem,
Legyen kenyerem, becsületem,
És körülöttem fény legyen.

Most im kezetekben életem,
Ki megvédne, emberfia nincsen.
Ne szánjatok hát, ítéljete!k!
Idegen vagyok, nem véretek,
S szánóm. védöm csak az Isten.

Ám vegyétek el minden kincsem
Melyhez két karom munkája tapad,
Legyek vérintől elszakítva
Testvértelenül, kitaszítva,
Még akkor is, mit el nem vehettek tőlem
Hitem munkámban s Istenben marad.“

A NŐI HIVATÁSRÓL

A mai korban, vagy mondhatnánk úgy is, hogy a jelszavak világában lépten-nyomon lehet hallani a nő-emancipációról s ennek kapcsán a nő hivatásáról, jogairól és kötelességeiről. De míg sok más kérdés majd idővel elavul, kívül esik az emberek érdeklődése körén, s később csak mint kort jellemző eszmékről fog megemlékezni a történelem, addig ez meg-megújuló problémája marad az emberiségnek. Tehát a kérdés mindenkor időszerűsége vitathatatlan. Ezért a női hivatásról szólunk mi is a mai kor emberének.

Isten a nőt kezdetben a férfi mellé rendelte társnak s ezzel mintegy megis határozta a nő munkakörét. A helyszín a férfi oldalán a családban van. Erre vonatkozólag szokták mondani, hogy a legszebb női hivatást a feleség s egyszermind az anya tölti ki. De ilyenkor önkéntelenül is gúnyosan és lenézően húzzuk el a szánkat s nem tudunk másra gondolni mint a „jó“ feleségre (erősen kihangsúlyozva a jó jelzöt), aki megfőzi az ebédet, pont tizenkettőkor jó nyárspolgári módon tálalja, az urát szép

csendesen kiszolgálja, este még a papucsot is odakészíti neki, öt-hat gyereket a világra hoz és még ráadásul az urát is szereti az ő bárgyu módján (mert az csak természetes, hogy egy nő nem lehet okos, legfeljebb szép). Hogyne szeretné az urát. hiszen hálás neki, hogy főköttő alá segítette.

Nem, ezt nem szabad gondolnunk, hogy a nő hivatása, mint feleség és anya csak ennyiből áll. Egy jó feleségnek nemcsak a férje testi kényelméről kell gondolkozni, de szellemiről is. Ne kelljen az urának a szomszédba menni, hogy értelmesen tudjon beszélgetni, vagy legalább is olyan valakivel, aki őt megérti és érdeklődik a munkája iránt is. A férfi nem érezheti magát jól olyan feleség mellett, akivel nincs szellemi egyetértésben és nem tudja vele a gondolatait kicserélni. A nő, ha ilyen, akkor a férfi előtt magát a családi életet járhatja le, mert a férfi, amit a feleségtől kap, megkaphatja anélkül, hogy a függetlenségét feláldozná. De, hogy mindez ne így legyen, erre való a házasság előtti ismeretség. Nem szabad a házasságot úgy megkötni, hogy a nő is, meg a férfi is csak a külső dolgokat vegye számításba, mert az ilyen kötelék könnyörtelenül felbomlik, a szellem nem maradhat sokáig eltiporva, visszaköveteli elvesztett jogait. Ilyenkor szomorúan kell beismerni mindkét félnek, hogy tévedtek, nem egymásnak valók, nem egyenlő életritmusu emberek.

Tehát a nő, ha igazi jó feleség akar lenni, nem könnyű feladatot vállal.

Ha a feleség még ráadásul anya is, akkor a gondokkal terhelt gyermeknevelés is teljesen rászakad. Az anyának mint nevelőnek talán a legnehezebb munkát kell teljesíteni, azt tudniillik, hogy neki magának, amennyire csak lehet, jónak kell lenni. Hiszen legjobban a példamutatással lehet tanítani és tanulni. Az anyának önmagairánt mindig következetesnek kell lenni, nehogy a gyermek az ő éles, kritikus szemével valami furcsa fonák helyzetet vegyen észre, hogy azt, amit neki cselekedni kellene maga az anya sem cselekszi. A kisgyermek nem tudja megérteni, hogy a zöld gyümölcsből neki miért nem szabad enni, mikor a mama is eszik.

Mindkét esetben láttuk, hogy nincs okunk a lenézésre, ha valaki csak a feleség és az anya szerepét tölti be, mert mindkettő, ha nemes értelembe vesszük az Isten által kijelölt legmagasabb helyre emelkedik.

Nagyon szerencsés helyzet az, amikor a nő és a férfi foglalkozása megegyezik. Ekkor a munka közössé válik s a munkában megedzett kapcsolat csak erősebb lesz. A szórakozásban barátra találni könnyű, de a munkában nehéz, s ha a férjnek és feleségnek a munkában is sikerül egygőze lenni, a feleség munkájának eredménye, mivel ilyenkor sokkal észrevehetőbben jelentkezik, kivívhatja a férje legnagyobb megbecsülését és tiszteletét. Talán részben ezzel is magyarázhatjuk azt, hogy a földműves nép körében ritkaságszámba megy a válás. Itt mindkét fél a föld rögéhez van kötve, egyszerre fáradnak el, egyszerre örülnek, egyszerre sírnak.

Csakhogy az egyenlő foglalkozások esetében az a veszély fenyeget, hogy az otthon tartalomnélküli, üres szóvá válik. A munkahely elhagyása után rögtön jön a kínáló mulatságok hosszú sora. A nő most már könnyen rááll a szórakozásra, hiszen fáradt s így az otthon felcserélődik

a különböző szórakozási helyekkel, a puha, meleg családi fészek pedig egyszeriben a múlté. Szegény gyermekek, akiknek nincsen vagy nem lesz otthonotok, sajnálalak benneteket. Ti fogjátok megsínyleni, hogy szüleitek megtagadták tőletek azt, amit még a madár is igyekszik állati ösztönével fiainak megadni.

Ha a nő foglalkozása nem egyezne a férfiével, akkor szerintem házasság után hagyjon fel azzal. Nem lehet az kifogás, hogy nincs elég pénz a háznál, mert a pénzt az igények követelik s aki közösségbe lép, legyen jelen esetben ez a házasság, mondjon le igényeinek egy részéről és próbáljon a családjának élni. A nő, ne azért menjen férjhez, hogy élete kényelméről gondoskodják, hanem legyen az, aminek teremtve van: a családi tűzhely őrizője.

Még egy dolgról szeretnék írni. A nő ne csak akkor tanuljon tovább, ha a férjhezmenésnek minden lehetősége ki van zárva, hanem készüljön fel komolyan az életre, legyen minden oldalról felvértezve, legyen több annál, ami volt. Mert annak semmi értelme nincs, hogy a gimnázium elvégzése után, ami manapság már társadalmi konvenció, otthon üljön és várja ölbetett kezekkel a királyfiat, aki semmiképen nem akar eljönni érte, hanem igenis próbáljon önnállóan lépkedni a nagyvilágban, ne legyen mindig függvénye az ő szemében egy felsőbbrendű lénynek.

Az mindegy, hogy a nő milyen úton tanul tovább, szellemi vagy gyakorlati pályán akar-e elhelyezkedni, mert ez éppen úgy, mint a férfiaknál az illető szellemi képességeitől függ. De kapott tehetségüket ne hagyják parlagon heverni. Igyekezzenek magukat művelni, szellemileg tovább fejleszteni, hogy elfoglalhassák méltó helyüket a férfiak mellett.

Okosabbaknak kell lennünk, de nem tudálékosnak, mert ennél az utóbbinál talán még a butaságot is jobban ellehet viselni. Reméljük azonban, hogy a „kék harisnya“ típus nem fog elszaporodni, hiszen egy művelt nő tudja, hogy a tudálékosság a butaságban gyökeredzik.

Ha a nők szellemi életét sikerül feljebb emelni, akkor jogaikat is megkapják, mert valjuk Tolsztojjal együtt, hogy: „a nő a műveltség hiánya miatt van jogaitól megfosztva“ s ha célunkat sikerül elérni, akkor új szellem, új élet indulhat meg a család életében, következőleg pedig a nemzet életében is.

Valády Anna VIII.

Nyár végén

Perzsel a napfény, porzik az út,

Szellő sem járja át a falut.

Álmos az élet, csendes a táj

Tünődve állok, magamba szálllok,

Sárga kalászkok búcsuja fáj.

Piros tarlókon lankad a dal,

Minden egy csendes búcsura vall.

Méla kolompok hangjainál

Virágos réttől, tarka vidéktől

Búcsuzni készülsz gólyamadár.

Hervad az élet, mulik a nyár,

Más ruhát vesz fel majd a határ.

Minden enyészik, minden avul,

De a te képed szívembe vésve

Jöjjön a tél bár — egyre virul.

Győry József

Az árvák földje üzen...

(Lélekben az elszakított Felvidéken)

Amikor Sárospatakra jöttem 1943 szeptemberében, Igazgató Úr ezzel a címmel szólott hozzánk az elsőéves teológusok ünnepélyes fogadás-tételén: Honnan jöttetek? Mikor hozzám jutott, ezeket mondta; jöttél a szépséges Gömörből, az árvák földjéről. Azóta én sem tudom másképpen nevezni azt a földet, ahol születtem, ahol első emlékeimet átéltem, csak így: árvák földje,

Most elvezetlek Téged Krasznahorkára, hogy Te is meglásd: milyen árva az a föld és az a nép, ahol születtem s ahová csak akadályon, határon keresztül tudok én is hazatérni néha. És hallgasd meg Te is az árvák földjének üzenetét...

Nagyon sok kedves napot töltöttünk gimnazista korunkban Krasznahorkán. 1938/1942 közötti években gyakran megjelentünk a vár alatt és merengtünk a mult dicsőségén. Kipirult arcu diákok énekét messze vitte a szél a vár fokáról:

„Olyan kihalt, olyan árva:
Krasznahorka büszke vára.“

Pedig amikor mi ezt énekeltük, akkor a Rákócziak vára környékén magyar katona alakja tünt fel s lent a vár alatt a felszabadulásnak örvendő, békés magyar nép végezte szorgos munkáját. Ha akkor is árva volt Krasznahorka, mennyire árva most! A magyar katona alakja onnét eltűnt, csak esti, csendes beszélgetések idején a mult emlékeinek nyomán jelenik meg könnyes szemek előtt. Nemcsak a „tárogató nem sir messze“, hanem feltörni, — messzeszállni akaró magyar dalt is el kell fojtani, mert útjába áll egy ellenséges nép szuronya. A vár alatt sírásban és bánatban él a magyar nép, nem tudva mikor kell elhagyni szülőföldet, temetőt, Rákócziak, dicső ősök drága emlékét hirdető várat. Most kell énekelni fájdalomknak és bánatunknak súlyát érezve, mert rettenetesen időszerűvé vált a nóta:

„Olyan kihalt, olyan árva
Krasznahorka büszke vára.“

Most, amikor ilyen gondolatokkal vagyok tele: csak a testem van Patakon. A lelkem újra hazaszáll... Átrepül határokon gyermekkorom felejthetetlen emlékeinek földjére: Krasznahorkára. Bejárom ismét a vár minden szobáját. Az eljövendő idők reménytelensége miatt nyugtalan lelkem megpihentetem a mult idők eseményein. De az első élmény kimondhatatlan erővel húz két kicsi ágyúhoz és egy koporsóhoz. A koporsóban fekszik Andrassy Istvánné, Serédy Zsófia. A halott asszony felemelt jobbkeze, megnyílt ajka nem akar eltűnni tekintetem elől. Bennem visszahangzik az a néma, mégis minden emberi beszédnél hangosabb tiltakozás, amit akkor tett, amikor idősebb fia a kiságyuk egyikével rálőtt hazatérő édesapjára: Ne tedd fiam! A lövés pillanatában a halott asszony

felemelte jobbkezét. Ha az élők nem akadályozzák meg a vérontást, magyarnak a magyar ellen feltörő bosszúja végrehajtását, akkor megakadályozza egy halott. A halott asszony felemélt kezét látom most is. Ha nagyon megkeményedik a szívem és könyörtelenül bosszúálló szeretnék lenni: megjelenik sötéten lobogó szemem előtt a krasznahorkai halott asszony felemelt keze: ne tedd! Pártokra szakadt magyar nép, örök kuruc—labanc harcot vívó nemzet, két részre oszlott putaki diákság: lásd meg a századok óta le nem hanyatlott halott kezét és értsd meg üzenetét. Az árvák földje, az elszakított Felvidék most egy halott asszony által üzeni a megbékélést, a megbocsátást. A halott asszony felemelt keze ezeket írta szívembe, próbálom kibetűzni, hallgasd meg:

Kevés a kenyeretek, rossz a ruhátok, foltos a cipőtök, tél felé haladó *szegény magyarok*: béküljeteK meg egymással!

Ellenségtek lett a nagy világ, az elszakított területekről nincstelenül jönnek a védtelenek: *árva magyarok*: béküljeteK meg egymással!

Jöttek a gyász hírek, most pedig jönnek a beteg, sápadt arcú, megromlott tüdejű hadifoglyok: *síró magyarok*: béküljeteK meg egymással.

Beborult felettetek az ég, rommá és sebbé lett alattatok a föld, keserűvé vált a magyar élet. Óh próbáljatok valahogy megédesíteni: *szenvedő magyarok*: béküljeteK meg egymással!

Siratom a elszakított Felvidéket, elhagyott szülőföldem. S mikor könnyem záporozni kezd, látom felemelve egy halott asszony kezét s halom régi üzenetek harangját megszólalni bennem... Az árvák földje üzen...

Hegedüs András

PATAKI DIÁK FOGSÁGBAN

I.

Nem néztem meg a térképen, prospektusokban, hova lenne jó menni—Nem böngésztem menetrendeket, hogy lehet a legkényelmesebben eljutni egy külföldi híres városba. Az én idegenbenlételem abban különbözik sok más idegenbenlételettől, hogy nem én irányítottam utamat és nem én határoztam meg célját. Oda rendelt a legnagyobb hatalom: Isten.

* * *

Utam kifelé. Találgatások hangzanak, merre visznek bennünket?

Pünkösd második napján megyünk át a Volgán. Imádkozunk, hogy a Szent Lélek lángja legyen vigasztaló, barátságot gyűjtő, bűnt égető, új életet lövelő.

Megérkezünk az asztraháni fogolytáborba. Némelyik szív kemény és dacos, sokaké telik meg keserőséggel. A szemek tanácstalanok, a szájak már kérdezik: miért kellett ide jönni, mit fogunk csinálni? Vannak, akik bíznak, hogy egy hónap múlva otthon lesznek, mások még tíz év múlva is ott látják magukat, hosszú szakállal, rokkant tagokkal. A rokonok, a földiek úgy ragaszkodnak egymáshoz, fogják egymás kezét, kiabálják keserűen a másik nevét, mint az egymást nagyon szerető testvérek. A pa-

taki diák csendesen felfelé néz és mondja: Uram, Te, aki mindeneket tudsz, azt is, hogy miért hoztál ide, mit akarsz velünk, légy mellettünk.

* * *

Munkában. Szokatlan az orosz föld felett tűző nap hevessége. Néha mintha a levegő is megállna. De azért fogy a homoktömb, zúzódik a kő, nyúlnak a sinpárok. Sok magyar rágondol az aratásra, a műhelyére, az iroda kellemes hűvösére. A pataki diák is visszavágyik iskolájába, de legalább a templomépítő munkatáborba. Mennyi terv hallatszik arról, ha mégegyszer otthon dolgozhatunk. Több hűséget, több akaratot fogad meg sok-sok magyar a Volga partján.

* * *

Péter-Pálkor lehetetlen arra nem gondolni, hogy az otthoni mezőkön megindult a legnagyobb magyar munka. Sok arcon komolyan mélyül a barázda: van-e aratni való, ki arat a kis családnak? Alázatosabban kezdenek a kezek munkához, sokan megemelik sapkájukat, mint otthon a föld végén az első kaszasuhintás előtt s mondják: Uram Jézus, segíts!

* * *

Szeptember elején csipős az asztracháni szél. Idézi a kicsi magyar gyermekek rózsásra pirult arcát. Biztosan iskolába mennek. De izgató a kérdés: hogy is van most Patakon? Arra döbbsent a pataki diák idegenben, hogy arról beszélni, ami Patakon formálja a diákot, nem képzelődés. Megfoghatatlanul is valóság. Valljuk ott a Volga partján, hogy pataki diáknak lenni különös kiváltság. Csak ne tékoznánk soha, ha mégegyszer vissza kerülünk Patakra!

* * *

Soha nemérzetten harsogott öröömöm, amikor az Úr meghallgatta esedezésem szavát és szabadulásra vezetett. A táborba betört szabadulás varázslatában sokan sírtak örömkönnyekeket. Az Isten segítse meg azokat, akik megtapasztalták az Ő mindég és mindenütt jelenvaló kegyelmét, hogy hűek legyenek az Ő dicsősége szolgálatában.

Balla Lajos V. é. theologus.

II.

A pusztító háború, amely az egész kontinensen keresztülviharzott, eljutott hazánkba is s az amugy is sokat szenvedett ország súlyos harcok színtere lett. A magyar ifjúság egy része, részint mint katona, vagy mint levente külföldre kényszerült. A pataki diákságot sem kimélte meg a sors ezektől a megpróbáltatásoktól. Sok fiatal tizenhat-tizenhét éves pataki diák volt kénytelen itthagyni a meleg családi otthont és előtte ismeretlen okból külföldre menni, ahol számára csupán szenvedések és súlyos megpróbáltatások sora várt.

Engem a háború vége egy kis osztrák városkában, Vöcklabruck-ban ért. Több száz kilométeres gyaloglás és szörnyű éhezések után, rossz ruhában és lukas bakancsban vártuk a felszabadító amerikai csapatokat. Örömmel néztük, hogyan gördülnek be egymás után a hatalmas amerikai páncélosok az osztrák építkezésre jellemző boltíves városkapun keresztül a város főterére. Az amerikaiak engem, mint tolmácsot magukhoz hívtak. Ettől a perctől kezdve egészen addig, amíg a hazajövetel lehetsé-

gessé vált, mint az ottani katonai parancsnokság tolmácsa működtem. Amint megtudták azt, hogy kik vagyunk és hogyan kerültünk oda, azonnal élelemmel láttak el és barátainknak tekintettek bennünket. A pataki fiuk angol tudásukat felhasználva, azonnal elhelyezkedtek az amerikai hivatalokban, raktáraknál, parancsnokságoknál stb. Én mint az egyik amerikai ezredes tolmácsa beutaztam az egész angol—amerikai megszállási övezetet s egyes helyeken, mint például München, Salzburg, Linz, huzamosabb ideig tartózkodtam. Ezalatt az idő alatt nagyon sok angol és amerikai katonát ismertem meg és velük jó barátságot kötöttem. Az egyik osztálytársam még mindig Braunau-ban van, ahol szintén tolmács az amerikaiaknál. Egy másik, mint egy amerikai százados segédtisztje — miután beutazta az egész Európát — repülőgépen Japánba utazott és jelenleg is ott tartózkodik.

Sok-sok esetet lehetne még felsorolni, hogy hogyan és miképpen éltek és boldogultak a pataki fiúk külföldön. De azt nyugodt lelkiismerettel kijelenthetjük, hogy a pataki diákság hírnevét még jobban megalapozták.

Sinóros L. VIII. o. t.

III.

Szolgálj szeretettel, mert én úgy szolgáltam s eredménye, gyümölcse lett a szolgálatomnak.

Több mint egy esztendeig voltam francia hadifogságban és ott túl a láger élet szenvedéseim, testi és lelki megpróbáltatásain a fogolytáborban arra használtam fel minden megmaradt időmet, hogy szolgáltam. Elsősorban Istennek, azután a közösségnek. Hosszú volna, könyvekre menő mindent leírni. Most csak az utolsó hónapokra hivatkozom, amikor úgy éltünk Elzász egyik faluja határában lévő lágerben 700-an magyarok, mint egy állam, egyház vagy család lelki közösségben. Azt nem kell mondanom azoknak, akik fogságban voltak, hogy mit jelent a hadifogoly lelkigondozása. Nehéz feladat az, de megoldható Isten kegyelme által. Én megoldottam Haltenban a bajtársaimmal. Ők elfogadták a Krisztus evangéliumát ott és így példát tudtunk mutatni a franciáknak. Sokat beszéltek rólunk, „a vallásos magyar foglyok“-ról. És tanultak is tőlünk. Érdekes ez, de így van. Most is előttem van az a kép, amikor tavaly karácsonykor istentiszteletet tartottam az ottani evangélikus templomban és az örök szakadatlanul úgy figyeltek rám, mintha hozzájuk beszélnek. Szavaim nem értették meg, de égő szemeimből, mindeneket meggyőző erőteljes bizonyágtevő szavaimból meghallották Krisztus igazságát és azt hogy „az egész világ a gonoszságban vesztegel.“ Mit jelent ez Franciaországban? Hogyan látjuk a francia erkölcsi életet Ady-val nézve? Vagy milyen ott az élet ma. Tudjuk, mert olvastunk, hallottunk róla. És ezek a franciák, egy magyar diák, egy pataki diák igehírdetéséből, fogoly életéből megértették az Isten parancsát, üzenetét. Mondhatom, nem kaptam még olyan szeretetet emberektől — közösségtől, mint a francia Halten — Rittershoffen községek lakosságától. Mit mondjak mást: még a mai napig is leveleket, sőt csomagokat küldenek számomra hálájuk jeléül.

Láthatjuk, abban a rossz hírű Franciaországba így fogadták a pataki diák ajkáról az evangéliumot. Nézzünk körül itthon... mennyire nem

így van itt. Először is mi legyünk itthon az igazi bizonyágtevők fajunknak, népünknek, hogy ők is keblükre öleljenek szeretettel és megértsék szavunkból, hogy a politikai, társadalmi, gazdasági és szellemi átalakulások mellett lelki életünknek is újjá kell születni: „mert a sötétség szűnni kezd, az igaz világosság már fénylik!”

Orosz Imre
V. é. tan. jel.

„OMNES EODEM COGIMUR“

A város felkelt, feketébe öltözött és újból elsíratta halottait. Városunk temetői csillagruhába öltöztek az elborult, fekete ég helyett. Feketébe öltözött az ég is az emberekkel együtt; behunyta csillagszemeit, nem akarta látni a síró embereket.

Az utca megbolygatott méhkashoz volt hasonlítható. A tömeg hömpölyögve áramlott a temetőbe. Vitte a koszorúit s vitte a bánatait. A sok gyertya úgy lobogott, oly kísértetiesen fénylett, mintha a tulvilágot akarná megmutatni a még élőknek.

A sok árva, özvegy, szülő vitte koszorúval a szívét. Megmutatták a meghalt kedvesnek, hogy még nem felejtkeztek el róla, még gondolnak rá és aki életében oly kedves és jó volt, halála után még sok-sok év múlva is könnyet csal a szemekbe. A sírok mellett mindenütt hozzátartozók szoronganak.

A halál nem válogatós és nem nézi, hogy kiket és miket hagy hátra. A halál nagy demokrata. Nála nincs protekció, nem lehet lefizetni, sőt sirással sem lehet megvesztegetni. Előtte minden ember egyforma. Ha a halál munkáját jobban megfigyeljük s a „halottak napján“ el is gondolkozunk, nem vesszük csak kötelező reprezentálásnak, akkor eljutunk a kezdethez: „Omnes eodem cogimur.“ Mindannyian oda fogunk jutni (kényszerítünk). Gazdag és szegény, boldog és boldogtalan, irigy és méltán irigyelt ember, vésd jól az emlékezetedbe: Egyszer mindenkinek meg kell halni! Te dölyfös, büszke ember! Te, akinek mindened megvan a földön, amit csak akarsz! Vigyázz, egyszer megkapod az ellenkezőt. Egy hosszú sírt, ugyanolyat, mint az a szegény, aki itt megelégedett volna a gazdagságod morzsáival. És te szegény, a föld elesettje, nyugodj bele, hogy nem lesz ez mindig így. Valakinek egyszer valahol felelni kell a te nyomorúságodért. Te boldog, a sírba nem viheted magaddal a boldogságod, legfeljebb utolsó perceid édesíti meg a megelégedettség. Boldogtalan! Reméld, hogy a síron túl majd te is boldog s megelégedett leszel. Irgy ember! Ne irigykedj! Ne keserisd el a sárga irigységgeddel ezt a rövid földi életet. És az, aki méltán irigyelt, egyenlitse ki azt, amiért irigylik, mert a temetőben halottak napján egyetlen halottat sem irigyel senki.

Halottak napján ne gondoljuk azt, hogy itt nem válaszol az ünnepeket. Igaz, hogy itt nem köszöntőket köszön meg az, akinek a névnapjára felvonulnak, mint névnapokon, de talán egyetlen névnapon sem éri annyi impresszió az embert, mint halottak napján. A „nagy ember“ rádőbben arra, hogy milyen kicsiny. A nagyratőrekvő embert pedig egye-

nesen arra kérem : ne menjen el a temetőbe halottak napján ! Céltalan-
nak fogja utána érezni életét, amitől különben oly sokat várt. A szegény
és boldogtalan ember azonban menjen el. Ott nem lesz egyedül. A sok
árva meggyógyítja sebeivel az ő bánatát is. Az a közös sors, amely
együttal sújtja őket, feloldja a bánatukat is.

Halottak napja ! Mily jó, hogy van egy nap, mikor az ember előre
és hátra nézhet, illetve kell, hogy nézzen, mert kényszeríti a gyertyák
lángja és meglátja, hogy milyen kicsiny és esetlen játékszer a sors kezében.
Nagyratörő álmaink, hű ábrándok ! Ne haragudjatok, ha most az egyszerű
kicsinynek és súlytalanak látszotok. A világító gyertyák, a gyászoló
tömeg, a lélekharang kongása oly nagyszerű természeti összhangba talán
soha nem találkozik, mint halottak napján. Nincs még egy napja az esz-
tendőnek, mikor egy témával ennyi ember foglalkozna egyszerre. A halál,
az örök ellenfél, legnagyobb ellenségünk olyan probléma, ami még a
huszadik század embereit is sokat, de különösen halottak napján, állan-
dóan foglalkoztatja. Ember, véd jól az eszedbe : meg kell halnunk.
Mindennap várhatjuk, de nem tudjuk mikor jön. Ha minden más prob-
lémánkat tisztázzuk is, ez örök kérdőjel marad a többi kis, emberi dolog
mellett.

Kormos Géza VIII. g. t.

FIÚSZEMMEL

LEÁNYSZEMMEL

Nők az egyetemen

A kérdésen nagyon sokat szoktunk vitatkozni fiúk, lányok. Mi
védjük egyenjogúságunkat s nem vagyunk hajlandók elveinkből engedni.

A fiúk azzal vádolnak bennünket ilyenkor, hogy kivesszük kezükből
a kenyeret, mert olyan hivatalokat töltenek be a nők, ahová egyedül és
jogosan csak férfiak valók. A vita majdnem mindig eldöntetlen.

Sokat gondolkoztam, mit is írjak, hogy a magam nézeteit is s általában
a lányok elveit is tolmácsolhassam. Rájöttem azonban, hogy nem tudok
egészen elfogulatlan lenni, mert én is egyetemre készülök. Megkértem
hát társnőimet, hogy mondják el gondolataikat a címmel kapcsolatban.

Lehet gondolni, hogy mindenkinek annyi mondanivalója volt, hogy
nem tudtam a felét sem leírni.

Az egyik lány pl. ezt mondja : Helyeslem, hogy a nők is járhatnak
egyetemre. Vannak foglalkozások, ahová lélektani és egyéb okokból is
csak nők valók. (Bocsánat fiúk !) Egy nőgyógyászti, gyermekorvosi pálya
inkább megfelel a nők lelkületének. Legfontosabb az, hogy valaki hiva-
tásból folytasson egyetemi tanulmányokat, ne pedig csak azért, hogy szó-
rakozzék és idejét valamivel eltöltse.

Maradjunk-e a főzőkanál mellett, vagy pedig önállóan keresük ke-
nyerünket ?

A felelet így hangzik : A nő igazi helye ott van, ahová az Isten
állította : a családban. Egy nő legyen otthona lelke, gyermekei gondos

édesanyja. A mai viszonyok azonban, kulturális színvonalunk emelkedése és főleg a szükség rávitte a nőket arra, hogy önnállóan tartsák el magukat. Ha valaki önálló kenyérkereső nő, úgy nem lehet kifogásolni. Vannak azonban esetek, amikor a nő, mint feleség jár be az egyetemre. Ilyen körülmények között zavartalan családi élet elképzelhetetlen.

Egy másik társnőm szerint: Abban az esetben, ha a nő azzal a céllal megy az egyetemre, hogy diplomát szerezve hivatásérzettel a társadalom hasznára váljék, helyesen cselekszik. A nőnek azonban itt is, mint mindenütt, valóban nőnek kell lennie.

A magam részéről is azt szeretném még elmondani, hogy az egyetemi hallgató az egyetemen is mintakép legyen. Nagyon jellemzően a jelenlegi állapotokra azt hallottam egy egyetemistától, hogy az egyetemen csak a csúnya nők tanulnak, de a nagyobb százalék nem azért van ott, hogy komoly munkát végezzen. (Bármennyire kényelmetlen is, ezt be kell ismerni.) Természetesen általánosítani itt sem szabad, mert kivételek vannak.

A nő szívlény és nem észlény, mint a férfi, éppen azért az egyetemen is, majd később önálló munkája közben a társadalomban is a nő egész lényé sugározza a csupaszívet, a melegséget, a gyöngédséget.

Igy látjuk a kérdést leányszemmel, rózsaszín szemüveggel.

Németh Márta V. tan. képz.

*

Amióta világ a világ, azóta * foglalkoztatja ez a téma a mindenkori ifjúságot. Való-e a lány az egyetemre, vagy sem? Ez a nagy kérdés és a kérdőjelre való feleletek mindig is nagyon megoszlottak. Voltak és vannak olyanok, akik határozott nemmel felelnek mondván, hogy a lány arra való, hogy otthon üljön a szoknyáján, tanuljon főzni és varrni és várja a kérőket a mama mellett. Ezzel szemben a másik feleletnek: az igennek is vannak és voltak elszánt hirdetői. A nő egyenjogu! Helyet a nőknek a közéletben!... stb... Ez a kérdés már lassan kikerült az utcára is, már falragaszok tárgyalják a nagy kérdőjelre való feleletet.

Ezek után nyilvánvaló, hogy itt nálunk is szóba került már ez a kérdés. Itt is hallatszottak érvek pro és kontra. És ha alaposan fontolóra vesszük a dolgot, valóban van némi igazság mindkét állításban. Az egyik álláspont szerint a lányok az egyetemen elveszik a fiúk helyét, nem hagyják érvényesülni az arra hivatott nemet és emellett elhanyagolják Istentől adott hivatásukat, — nem mennek férjhez, nem szülnék gyermekeket Isten, a haza és a család dicsőségére. Szentebb és hasznosabb foglalkozás nem lehet léány számára minthogy férjhez menjen és jó feleség és jó anya legyen. — Ez az egyik nézet, de van ellenvélemény is, amely azt állítja, hogy a tönkrement országnak minden munkáskézre szüksége van és mindenkinek csatasorba kell állnia, hogy a lehetőséghez képest élni tudjunk. A háború sok férfit elpusztított, sok a hadifogoly és a rokkant, s ezeket szem előtt tartva be kell látnia mindenkinek, hogy igenis szükség van a lányokra is, hogy azok is teljesítsék a kötelességüket. — gyermeket szülni, bármilyen munka mellett is lehet, vegyünk például a proletárokat vagy a parasztságot. A családi tűzhely luxus, enni ezzel szemben kell. A mai világban pedig egy négytagu család csak nagyritkán tud megélni a családfő keresetéből.

Mint említettem mindkettőben van igazság, de mindkettőben van tévedés is. A helyes mindig a középút a via aure a mediocritas. A végső konkluziója a kérdésnek szerintem az, hogy igenis menjenek a lányok egyetemre, sőt menjenek tömegesen, de ott vessék alá őket egy olyan nehéz felvételi vizsgának, hogy azon csak azok menjenek keresztül, akik valóban alkalmasak arra, hogy komolyan tanuljanak, és akikről eredményeik alapján kétségtelenül bebizonyosodik, hogy alkalmasabbak a szintén jelentkező férfiak 75 százalékánál. Az olyanok azonban, akik nem jobbak a férfi átlagnál, azok menjenek haza a mamához és igenis főzzenek, neveljenek gyerekeket és készítsék ki esténként a férjeik papucsait. Így a kecske is jóllakik és a káposzta is megmarad. Aki megérdemli: tanulhat, aki nem, az hasznosítsa magát másképen.

A kegyelmi ajándékokban pedig különbség van, de ugyanaz a Lélek. A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr. És különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, aki cselekszi mindezt mindenkiben. (I. Kor. 12. 4-5-6.)

A leány tanuljon azért, hogy intelligens, művelt és szellemileg méltó feleség és anya lehessen, de ne azért, hogy családfenntartó legyen, mert erre a férfiak vannak hivatva és ezt a hivatásukat ha kell, meg is védik.

Diner György VIII. o. t.

„A hit útján ...”

és nem a politikáén! Hirdette az Országos Református Nagygyűlés tárgya és a VII. Országos Protestáns Napok sok áldott alkalma is. Végre a sok gyűlés és összesereglés után megmozdult az ország protestáns társadalma is, hogy érdeklődjék ez új programm ígéretei felől. Unalmas már a sok jelszó, szólam, felfigyelt a társadalom, nézzük milyen megnyugvást és reményt nyújt ez az új út. Pedig az út nem is új, csak a hívogató szó volt újszerűbb, erősebb, általánosabb és mintha ígéretesebb. Nem sok reménnyel és bizalommal jöttek sokan, hanem inkább más ügyek elintéznivalóival, gonddal és kíváncsiskodással, de hisszük, ha csak egy alkalmat használtak is ki, Isten megnyugtató áldásával boldogan térhettek haza. De a hívó szó sem volt új, csak visszhangja hangzott végre országosan az első és örök toborzónak; jöjjetek és menjete a hit útján, nyugodt bizalommal a jövő felé; megnyugosztok.

Áldott rendezői és szereplői e napoknak, mind világosan látták, hogy nincs más kiút, mint egy egyéni belső kiindulás a lélek szavára, az Írás útbaigazítására. Közelébe sem jutunk hol szövik az egész földi világ-politika gubancos szálait, nem hogy szavunk lehetne hozzá. Kivülről és hatalommal irányítják. De, hogy mi magunk belülről milyen útát választunk, ez inkább tőlünk függ. Ilyen útmutatásról hangzottak el okt. utolsó és nov. első három napján az áldott bizonyágtevések.

Csak a novemberi első három napon is közel száz előadás volt. S bár Patakról (a Theológiáról) nyolcan voltunk, a legjobb beosztás mellett sem lehattunk volna ott mindegyiken — bármennyire is szerettünk volna.

Minden külső oldalról lefotografált és újságírók által is alaposan kiszinezett beszámolóék számát nem akarjuk most szaporítani. Valószínű alkalmunk lesz egy-egy előadásról részletesebben is írni, most csak mintegy belső vetületként általánosságban mondjuk el azt a jóleső érzésünket, mellyel hazajöve örömmel állapíthatjuk meg, hogy nem volt hiábavaló a fáradozás. Sem a rendezők, sem az előadó és bizonyágtevő testvéreink, sem a résztvevők részéről. Feltétlenül meg kellett gondolkoztasson és mozdítson mindenkit, ami Isten üzenete és parancsaként elhangzott. Valóban az ország hallhatta, hogy van út, a hit útja, a jövő, a magyar-közvetlenebbül az „én“ jövőm felé. Nem vezett el minden. Robbanás után most nem kell tétlenül csak azt várnunk, hogy mikor dől össze minden, mikor nyom agyon, vagy söpör el a láva, hanem lehet reményünk, van kiút és ez a hit útja. De erre el kell határoznunk magunkat, ezen el kell indulnunk, nekünk és magunkból, illetve kegyelemből hit által a lélek segítségével. Nem kell és nem is szabad senkitől (szomszéd, külföld stb.) és semmitől (barátság, békeszerződés stb.) várni a lökést és az erőt, van utunk, útmutatónk, Segítségek és hitünk; Isten minden-mindenekben.

Milyen jóleső és felemelő volt hallani az egyszerű embertől az egyetemi tanárig minden előadótól és bizonyágtevőtől, hogy van Isten! Van út! Szeretet a lélek és a szellem útja az élő Istenhez.

Még csak annyit e napokhoz egyáltalán nem méltó ezen általános beszámolóhoz, hogy mennyire találó volt az idő és alkalom is. A rombadölt világváros locs-pocsos kautikus zürzavarán átrohanva, mennyire a végtetet jelentette az előadások és bizonyágtevések légköre. A bizonytalanság és bizalmatlanság útvesztőire felelt az egyedül megbízható útról az Ige. A sáros, piszkos, rongyos külsőre az ingyen kegyelemből kezünk ügyében lévő megtisztulásra — megtérésre kész alkalmak sokaságának feltárása. A romokra, a ronesok eltakarításához és az egyedül biztos alapra építkezéshez az útbaigazítások. A fejét vesztett, elférfiatlanodott tömeg zürzavarára szólt az 1. Korintus 11:3-ról és Ige. És a sok-sok mindenre, politizálásra, rémhírekre, hiábavaló fecsegésekre, az anyagiak utáni örüli hajszára, gyűlölködésre, irigykedésre stb. stb.-re, aminek mind hű tükörképe volt Budapest, hallhattuk szinte állandóan, hogy közöttünk és ezek között, van egy Harmadik, sőt ha Őt meglátjuk, felfogjuk és megőrizzük, már szinte Ez lép minden helyére és elfedez mindent, mint Második. És ha végtelen kegyelméből, szeretetéből és a hit útján, — hit által lakozni is hozzánk jönne, lenne mindenhol és mindenben az egész világot és az egész életet amugy is betöltő Egyetlen és Igaz — a mi célunk és jövődönk is.

Ezért imádkoztunk és imádkozunk s járunk a hit útján. (Dr. K. Z.)

A gimáziumi tanárok közül még 5-en nem jöttek vissza. Boda Béla, Erdődi László, dr. Jakó János, Sipos Zoltán és Somogyi Zoltán.

Mindhárom iskolai ág diákjai elmentek szupplikálni az idén. A diákok Zemplén

megye 20 falvát járják be és mindenütt remek műsort adnak. Előadásaikon énekari számokkal, népi játékokkal és népdal tanítással szerepelnek. A teológiáról 14-en, a tanítóképzőből 13-an a gimnáziumból 74-en mentek el.

HIREINK

A tanítás a főiskolán szeptember 9-én kezdődött.

Csendes nap volt a tanév kezdetén a teológián. Szolgáltak: dr. Marton János theol. professor, Darányi Lajos nagytisztetű úr és Dóczy Antal ózdi lelkész úr.

Az iskolaév kezdete óta a főiskolának már 3 igazgatótanácsosát szólította magához az Ur. Október 7-én Tóth Dezső, október 18-án Tornallyay Zoltán és október 27-én Bernáth Aladár távozott el az élők sorából. Emléküket kegyelettel őrizzük meg.

Vendégelőadások voltak a teológián. Gombos Ferenc a magyarországi szabadművelők vezetője és dr. Vataj László tartottak jól sikerült előadásokat.

Tóth Károly tanítóképzői zenetanár hadifogságból hazaérkezett. Tanszékét a diákság nagy örömeire rövidesen elfoglalja.

Uj tanárok a gimnáziumban. Nálunk működnek az ide beosztott Bakos József állami és Majoros-Takács Ferenc menekült tanár urak. Uj testnevelő tanár is működik Ablonczy Bertalan személyében.

Kenéz Lilla és Egressy Lajos tanítóképző intézeti vallásoktató lelképásztor okt. 29-én házasságot kötöttek. Az Ur kísérje életüket.

Október 12–13–14-én a kultuszniszterium rendezésében nagyszabású kulturális napok voltak Sárospatakon. Nagyszerű tárlat, remek előadások, gyönyörű hangverseny és a Nemzeti Színház elsőrangú vendégjátéka szórakoztatta és tanította a diákságot. Jelen voltak: Keresztúry Dezső kultuszminiszter, Kassák Lajos, Bóka László, Cs. Szabó László, Képes Géza, Laczkó Géza, Pátzay Pál, Waldbauer Imre, Weress Sándor, Uray Tivadar, Abonyi Géza, Tőkés Anna, Bartos Gyula, a Muharaj csoport és még sok mások. — Ilyen élménye még nem igen volt a diákságnak.

November 12–15-ig ref. lelképásztori konferencia volt Sárospatakon, amelyet a Ref. Egyházkerület és a sárospataki Theol. Akadémia rendezett.

Dévai Jenőt a gimnáziumhoz beosztott állami tanárt a kultuszminiszter saját kérelmére áthelyezte a csurgói ref. gimnáziumhoz. Harangi László gimn. tanárt pedig a budapesti Baár Madas leánygimnázium választotta meg tanárnak. Itteni működésüket mindketten úgy az Igazgatóság, mint a diákság legnagyobb megbecsülése és szeretete mellett végezték. Őszintén sajnáljuk távozásukat.

November 18-án kezdődik a népfőiskola Sárospatakon. Kb. 30 hallgatóra számítanak.

A főiskola reformációi emlékünnepelyét fényes sikerrel tartotta meg az imatercsemben. Hazagh Mihály gimn. tanár úr mondott magasszárnyalású beszédet, Nemes Lajos V.é. tan. képzős szavalt, a főiskolai kórus és a vegyeskar Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár vezetésével igazi művészetet nyújtott a közönségnek.

Október 6-ról főiskolánk ifjusága kegyelettel emlékezett meg. Az imatercsemben Rác István főiskolai tanár tartott mélyértelmű beszédet, amelyet szavaltatok követtek, majd Kazinczy Lajos szobra előtt tisztelgett az ifjuság.

A főiskola az idén sem volt szűkmarkú a kedvezmények kiosztásánál, sőt erején felül adakozott. A legteljesebb békevilágban 23.000 pengőre rugott a kiosztott kedvezmények összege. Ezzel szemben az idén 65.090 forint volt ugyanez az összeg, tehát 1:3-hoz alapon pontosan ugyanannyi. A tápintézeti kedvezmény 23.000 forint, tandíj 13.000, internátusok 28.000, mult évi hátralékok elengedése cca. 2.000 forint. Ezekből a kedvezményekből mintegy 250 diák részesült.

Szervezés alatt van a ref. főiskola Szabadművelődési Akadémiája, amelynek célja a szabadművelődési kérdés felkutatása és feltárása és ennek nyomán nevelők és munkások képzése.